

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 185g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
Legii nr. 436 din 28 decembrie 2016
privind administrația publică locală

CHIȘINĂU

1 octombrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 20 septembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 1 octombrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 436 din 28 decembrie 2016 privind administrația publică locală, ridicată de dna Olga Ghirea, reclamantă în dosarul nr. 3-3733/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Victor Sîrbu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. După cum rezultă din încheierea instanței de sesizare a Curții, la 22 decembrie 2023, dna Olga Ghirea a formulat o acțiune în justiție împotriva Preturii sectorului Ciocana și a Primăriei municipiului Chișinău cu privire la încasarea sumelor, anularea schemei de amplasare și înlăturarea unor cuvinte din actele autorităților.

4. La 30 aprilie 2024, dna Olga Ghirea a ridicat excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 436 din 28 decembrie 2016 privind administrația publică locală.

5. Prin încheierea din 1 iulie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

6. Sesizarea a fost înregistrată la Secretariatul Curții la 20 septembrie 2024, cu numărul 185g/2024. În aceeași zi, dna Olga Ghirea a formulat o cerere în adresa Curții, prin care a solicitat controlul constituționalității Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, a Legii nr. 83 din 29 martie 2007 pentru abrogarea unor acte legislative, a Legii nr. 1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, precum și a articolelor 70 alin. (3) și 71 din Constituție.

7. Curtea notează că, în cazul excepției de neconstituționalitate, subiectul cu drept de sesizare a Curții este judecătorul/completul de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, al curților de apel și al judecătoriilor, pe al căror rol se află cauza (a se vedea punctele 1 și 2 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, articolele 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale și 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională). Astfel, partea în proces sau reprezentantul acesteia poate solicita extinderea obiectului unei excepții de neconstituționalitate doar prin intermediul instanței de judecată și doar dacă sunt respectate condițiile stabilite în HCC nr. 2 din 9 februarie 2016. Cererea dnei Olga Ghirea a fost înaintată Curții Constituționale, în lipsa unei încheieri a instanței de judecată, astfel, Curtea reține că cererea autoarei sesizării nu poate fi considerată o excepție de neconstituționalitate și nu i se poate da curs (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 92, și HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 33).

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 436 din 28 decembrie 2016 privind administrația publică locală sunt următoarele:

Articolul 77 Administrarea bunurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale

„(1) Bunurile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale se supun inventarierii anuale, iar rapoartele asupra situației acestora se prezintă consiliului respectiv.

(2) Actele juridice de administrare și de dispoziție privind bunurile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale se încheie cu persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

(3) Pentru încheierea actelor juridice de dispoziție privind bunurile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale cu persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat este necesară întocmirea raportului de evaluare, de către evaluator, cu cel mult 2 ani până la data desfășurării licitației, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

10. Autoarea excepției susține că Legea nr. 436 din 28 decembrie 2016 privind administrația publică locală, în special în partea referitoare la licitații, este o lege coruptă și neconstituțională. Autoarea excepției enumeră articolele 7, 16 și 20 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 436 din 28 decembrie 2016 privind administrația publică locală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că ea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Din încheierea instanței de judecată de admitere a excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că litigiul își are originea într-o cerere de chemare în judecată referitoare la încasarea sumelor, anularea schemei de amplasare și înlăturarea unor cuvinte din actele autorităților publice. Având în vedere că instanța de judecată a acceptat ridicarea excepției de neconstituționalitate a Legii privind administrația publică locală, Curtea admite că prevederile acestei Legi ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie Legea privind administrația publică locală. Deși instanța de judecată a ridicat excepția de neconstituționalitate a Legii privind administrația publică locală în totalitate, autoarea menționează în sesizarea sa, în principal, prevederile referitoare la desfășurarea licitațiilor publice. Așadar, Curtea va analiza doar articolul 77 din Lege. Curtea reține că acesta nu a mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva criticilor invocate de autoarea excepției.

16. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autoarei sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 174 din 7 decembrie 2023, § 20).

17. Autoarea excepției a enumerat articolele 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 16 (*egalitatea*) și 20 (*accesul liber la justiție*) din Constituție, care, în opinia sa, sunt încălcate prin prevederile contestate.

18. Sub acest aspect, Curtea reține că autoarea excepției nu a motivat în ce măsură prevederile contestate afectează normele constituționale menționate.

Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 13 din 14 martie 2024, § 17).

19. Potrivit articolelor 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, Curtea l-ar substitui pe autorul acesteia la formularea criticilor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea HCC nr. 5 din 5 martie 2024, § 53).

20. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 436 din 28 decembrie 2016 privind administrația publică locală, ridicată de dna Olga Ghirea, reclamantă în dosarul nr. 3-3733/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 1 octombrie 2024
DCC nr. 121
Dosarul nr. 185g/2024